

Beslutningsforslag nr. B 21. Fremsat den 16. oktober 1985 af Lenger (VS), Albrechtsen (VS), Pernille Falcon (VS), Elisabeth Bruun Olesen (VS) og Tinning (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod registrering af telefonsamtaler

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag om forbud mod uopfordret registrering af telefonsamtaler.

Bemærkninger til forslaget

Markedsføringen af nyt udstyr til registrering af telefonsamtaler har som konsekvens, at der kan foretages registrering af bl.a. de ansattes brug af arbejdsgiverens telefon eller af hotelgæsters brug af hotellets telefon. Denne mulighed indebærer en risiko for misbrug, som efter forslagsstillernes opfattelse er en krænkelse af den personlige integritet. Det foreslås derfor, at uopfordret registrering af telefonsamtaler forbydes.

Forslaget er principielt en genfremsettelse af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod registrering af telefonsamtaler) (L 47). Se Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 1280 og 2495 samt tillæg A sp. 1157. Der er dog sket den ændring, at forslaget nu er udformet som et beslutningsforslag, hvor det tidligere var udformet som et lovforslag om at inddrage registrering af andre menneskers telefonsamtaler under straffelovens bestemmelser om visse typer af fredskrænkelser.

Baggrunden for denne ændring er, at et flertal i folketinget under 1. behandling af L 47 (den 22. november 1984, se Folketingstidende, forhandlingerne, sp. 2495 ff) var positive over for et forbud mod registrering af andre menneskers telefonsamtaler, men man fandt det uhensigtsmæssigt at gennemføre forbuddet på den af forslagsstillerne foreslåede måde. Stemningen var tilsyneladende mest for at indføre forbuddet gennem registerlovgivningen.

Ganske vist er forslagsstillerne selv skeptiske over for, om registerlovgivningen tilstrækkelig effektivt vil kunne anvendes, i særdeleshed fordi det ikke blot drejer sig om at standse egentlig registrering, men også om at hindre, at der i det hele taget fremskaffes oplysninger om andre menneskers telefonsamtaler. Forslagsstillerne har alligevel valgt at se bort fra denne skepsis og genfremsatte forslaget som beslutningsforslag med den konsekvens, at folketinget og regeringen kan vælge lige præcis den metode, man finder passende, hvis formålet blot opnås.

Den nuværende retstilstand

Bestemmelserne om indgreb i meddelelshemmeligheden har i årenes løb gennemgået justeringer bl.a. under hensyn til den tekniske udvikling. I den borgerlige straffelov fra 1866 handlede den daværende § 222 således om brevhemmeligheden. Men i den borgerlige straffelov fra 1930 udvidedes anvendelsesområdet til også at omfatte unddragelse af breve og krænkelse af andres gemmer.

Den nuværende formulering af lovens § 263, stk. 1, er vedtaget ved lov nr. 89 af 29. marts 1972 på grundlag af straffelovrådets betænkning nr. 601/1971. Formuleringen tog angiveligt udgangspunkt i de nye teknologiske muligheder, bl.a. spionudstyr, minifotoudstyr og aflytningsudstyr.

Straffelovrådet pegede i betænkningen på, at der savnedes bestemmelser om aflytning med skjult apparat, fotografering på privat område og andres udnyttelse af informationer m.v., der var opnået f.eks. gennem hemmelig aflytning.

Det lå uden for såvel straffelovrådets som folketings problemformulering, at der eventuelt ville kunne foretages registrering af telefonsamtaler; men det fremgik af flere indlæg under folketingets 1. behandling af lovforslaget den 1. december 1971 (Folketingstidende 1971-72, forhandlingerne sp. 1090 ff), at den løbende teknologiske udvikling kunne føre til nye muligheder, som måtte finde udtryk i ændret lovgivning.

Allerede med den nuværende formulering af lovens § 263, stk. 1, kan der rejses berettiget tvivl om lovligheden af registrering af telefonsamtaler. Således er det almindeligt antaget, at brevhemmeligheden er beskyttet i det omfang, brevet er lukket, mens de ydre kendetegn og åbne forsendelser i øvrigt (postkort eller tryksagsforsendelser) samt navn på adressat og afsender ikke er beskyttet. Men forslagsstillerne finder det uhensigtsmæssigt at forsøge at uddrage eventuelle paralleller af denne antagelse. En parallel måtte i givet fald gå ud på, at nummeret på den abonnent, der kaldes, er

beskyttet, fordi det ikke er umiddelbart tilgængeligt; men konstruktionen virker ikke skudsikker.

Der vil næppe heller kunne håndhæves et forbud med den nugældende formulering af registerlovgivningen. Registertilsynet har på foranledning af en konkret sag den 14. juni 1984 udtalt, at registreringsudstyret må karakteriseres som elektronisk databehandling og som sådant være omfattet af lov om private registre. Men tilsynets konklusion bliver, at registrering af samtaler er lovlig, når den benyttes som afregningsgrundlag på en række hoteller. Tilsynet accepterer også registrering af ansattes samtaler på arbejdspladsen, hvis de blot er orienteret herom på forhånd. Registertilsynet har i denne konkrete afgørelse lagt vægt på, at § 3, stk. 1, i lov om private registre er overholdt.

Forslagets udformning

Som nævnt er forslaget udformet, så forslagsstillerne ikke på forhånd har lagt sig fast på den nærmere udformning af den lovgivning, som skal føre til et forbud mod registrering af andres telefonsamtaler.

Udgangspunktet er dog fortsat, at en sådan aflytning er et indgreb i den personlige integritet, og forslagsstillerne kan derfor ikke tillægge det nogen betydning, om den enkelte er orienteret på forhånd eller ej. Et indgreb i den personlige integritet vil oftest være præcis lige så indgribende, selv om den enkelte er orienteret på forhånd. Forslagsstillerne finder det også helt uden betydning, hvem der ejer den registrerede telefon (dybest set er det vel egentlig telefonselskabet), idet der i forvejen er en lang række begrænsninger i arbejdsgiverens rettigheder over for den ansatte, uanset om arbejdspladsen nok så meget ejes af arbejdsgiveren. Der kan derfor intet udledes af dette forhold.

Det afgørende for forslagsstillerne er, at registrering af andres telefonsamtaler skal forbydes gennem en klar lovbestemmelse, og forslaget går ud på at opfordre regeringen til at fremsætte et lovforslag herom. Det siger naturligvis sig selv, at hvis f.eks. en hotelgæst selv beder om et specificeret bilag til regningen, indeholdende numre på de kaldte abonnenter, så er der intet til hinder for noget sådant, hvis hotellet i øvrigt har det fornødne udstyr.